

Handläggare
Katja Hatschek
Telefon: 08-50833607**Till**
Utbildningsnämnden
2026-03-26

Yrkesutbildningar

Svar på skrivelse från Jan Jönsson (L)

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har mottagit en skrivelse från Jan Jönsson (L) med frågor om arbetsplatsförlagt lärande.

Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att stärka yrkesprogrammets attraktivitet samt att studie- och yrkesvägledningen ska hjälpa elever att göra välinformerade och hållbara val inför gymnasiet. Den garanterade undervisningstiden begränsar möjligheten att tillbringa en regelbunden del av skolveckan på en arbetsplats, men det förekommer för elever med anpassad studiegång. I samarbete med Stockholm Business Region AB kommer förvaltningen testa modellen med studiemotiverande arbetslivsorientering (SAO-jobb) på ett antal skolor i stadens fokusområden. För eleverna på medverkande skolor i årskurs 8 ersätter SAO-jobben praon och pågår under ett kalenderår. Innan förvaltningen har hunnit följa upp arbetet är det inte aktuellt att testa den danska modellen med *junormesterlaer* eller att utreda möjligheten att starta en pilotverksamhet med lärlings- eller arbetsplatsförlagt upplägg.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsnämnden har mottagit en skrivelse från Jan Jönsson (L) med frågor om arbetsplatsförlagt lärande.

Skrivelsen innehåller följande frågor:

- Hur ser förvaltningen på möjligheten att inom ramen för gällande lagstiftning pröva modeller där elever i årskurs 9 får tillbringa en regelbunden del av skolveckan på en arbetsplats, med tydlig koppling till kunskapsmålen?
- Hur ser förvaltningen på möjligheten att inom särskilda studieplaner eller anpassad studiegång användas för motivationshöjande arbetsplatsförlagt lärande?
- Hur ser förvaltningen på parternas roll i relation till lärlingsutbildning i anställningsform, och vilka lärdomar kan dras av exempelvis nya kollektivavtal (såsom SAO-jobben) där utbildningsinslag kombineras med arbete?
- Hur ser förvaltningen på den danska modellen med så kallade juniormesterlaer, där elever kombinerar skola och arbete under större delen av läsåret?
- Är förvaltningen beredd att utreda möjligheten att starta pilotverksamhet med lärlings- eller arbetsplatsförlagt upplägg i ett begränsat antal skolor, stadsdelar eller program?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 16 mars 2026. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 18 mars 2026.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen instämmer i att det är viktigt att stärka yrkesprogrammets attraktivitet samt att studie- och yrkesvägledningen ska hjälpa elever att göra välinformerade och hållbara val inför gymnasiet.

Möjligheter att låta elever i årskurs 9 tillbringa en del av skolveckan på en arbetsplats

Det framgår av skollagen (2010:800) att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Regeringen beslutar om fördelningen av den garanterade undervisningstiden i timplanen som är en bilaga till skolförordningen (2011:185). Förvaltningen ser att den garanterade undervisningstiden begränsar möjligheterna för elever i årskurs 9 att tillbringa en regelbunden del av skolveckan på en arbetsplats. Det förekommer dock för elever med anpassad studiegång.

Det framgår också av skollagen att huvudmannen ska anordna prao för alla elever under minst tio dagar från och med årskurs 8. För det finns inget särskilt avsatt utrymme i timplanerna.

Under 2026 har Stockholm Business Region AB i samarbete med utbildningsförvaltningen och berörda stadsdelar ett budgetuppdrag om att testa modellen studiemotiverande arbetslivsorientering (SAO-jobb) på ett antal skolor i stadens utpekade fokusområden. SAO-jobben ersätter prao och pågår under ett kalenderår med start under vårterminen i årskurs 8.

Möjligheter att inom särskilda studieplaner eller anpassad studiegång använda motivationshöjande arbetsplatsförlagt lärande

Av skollagen framgår att ett beslut om särskilt stöd får innebära avvikelser från timplanen samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång), om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning.

Det innebär att anpassad studiegång är aktuellt först när andra stödåtgärder inte ger resultat. Redan i dagsläget förekommer att elever med anpassad studiegång tillbringar en del av tiden på en arbetsplats.

Parternas roll i relation till lärlingsutbildning

Frågan om arbetsmarknadens parter ligger utanför utbildningsförvaltningens verksamhetsområde och förvaltningen avstår därför från att svara.

Den danska modellen med juniormesterlaer och möjligheten att starta pilotverksamhet med lärlings- eller arbetsplatsförlagt upplägg

Förvaltningen kommer under 2026 att fokusera på arbetet med budgetuppdraget om att testa modellen med SAO-jobb på ett antal skolor i stadens utpekade fokusområden.

Innan förvaltningen har hunnit följa upp arbetet med ovan är det därför inte aktuellt att testa den danska modellen med juniormesterlaer eller att utreda möjligheten att starta en pilotverksamhet med lärlings- eller arbetsplatsförlagt upplägg.

**Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt
jämfällldhet**

Då ärendet är svar på några frågor i en skrivelse gör utbildningsförvaltningen ingen analys av ärendets konsekvenser för jämfällldhet eller för barn och barns rättigheter.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Per Törnvall
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Skrivelse angående yrkesutbildningar av Jan Jönsson (L)